

## บทที่ 5

### สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง อัตมโนทัศน์และความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีวัตถุประสงค์ วิธดำเนินการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

#### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน
2. เพื่อศึกษาอัตมโนทัศน์และ ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน

#### วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 โรงเรียนเทศบาลวัดเกตการาม สังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 25 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

#### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน จำนวน 19 แผน แผนละ 3 คาบ คาบละ 20 นาที ประกอบด้วย กลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย และ กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์  
กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา)

2.2 ผลงานที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ในแฟ้มสะสมงานของนักเรียน

2.3 แบบวัดอัตรานวัตกรรม

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง โดยใช้แผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน สอนตามตารางกำหนดเวลาของนักเรียน และในแต่ละแผนจะเก็บผลงานชิ้นแรกของนักเรียนภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์ นักเรียนสามารถแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาชิ้นงาน และทำการเก็บผลงานชิ้นที่ดีที่สุดที่นักเรียนเป็นผู้เลือกและประเมินด้วยตนเอง เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน

### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ ดังนี้

4.1 เปรียบเทียบอัตรานวัตกรรมของนักเรียนก่อนเรียนและหลังการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน โดยใช้  $t$ -test

4.2 เปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียน โดยพิจารณาจากชิ้นงานชิ้นแรก และชิ้นงานชิ้นที่ดีที่สุดที่นักเรียนเป็นผู้เลือกเอง โดยการวิเคราะห์ได้แยกเป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงบรรยาย ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณนำเสนอในรูปกราฟประกอบการบรรยาย ส่วนการวิเคราะห์เชิงบรรยายโดยการเขียนบรรยายการปรับปรุงชิ้นงานแต่ละกลุ่มประสบการณ์จากผลงานในแฟ้มสะสมงานของนักเรียน

4.3 วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นจากการกำหนดค่าคะแนนในแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

## สรุปผลการวิจัย

### ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน จำนวน 19 แผน ประกอบด้วย แผนการสอนกลุ่มทักษะวิชาภาษาไทย จำนวน 5 แผน (15 คาบ) กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ จำนวน 6 แผน (18 คาบ) กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา) จำนวน 5 แผน (15 คาบ) กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต จำนวน 3 แผน (9 คาบ) ในแต่ละแผนการสอน ประกอบด้วย สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนได้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นผู้ชี้แนะด้วยการถามคำถามให้วิเคราะห์และแก้ปัญหาในเนื้อหาที่เรียน สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย เช่น เกม เทปวีดิทัศน์ สื่อที่เป็นของจริง การวัดและประเมินผล ครูต้องกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงานเป็นขั้นตอนแรก เมื่อถึงขั้นการเลือกชิ้นงานนักเรียนเลือกชิ้นงานชิ้นแรกส่ง ผู้วิจัยเป็นผู้ตรวจชิ้นงานของนักเรียนในกลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (ศิลปศึกษา) นักเรียนจะเป็นผู้ตรวจชิ้นงานด้วยตนเอง หากนักเรียนยังไม่พอใจในชิ้นงานของตนเองสามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานจนเป็นที่พอใจ ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานครูจะมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นและให้กำลังใจนักเรียนในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้ เมื่อแฟ้มสะสมงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์นักเรียนต้องสะท้อนความรู้สึที่มีต่อชิ้นงาน และจัดแสดงนิทรรศการแสดงผลงานของนักเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีอัตมโนทัศน์สูงกว่าก่อนได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานมีความก้าวหน้าในการเรียน

4. ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานพบว่าอยู่ในระดับเห็นด้วย นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน และประโยชน์ของการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย เช่น การเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นสิ่งที่สนุกสนาน ทำให้นักเรียนได้พัฒนาผลงานของตนเองมากกว่าการแข่งขันกับเพื่อน ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น

#### อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องอัตรานวัตกรรมและความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

#### การพัฒนาแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

แผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการสอนโดยให้สอดคล้องกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และทฤษฎีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ประกอบกับทฤษฎีอัตรานวัตกรรม แผนการสอนในการวิจัยนี้ ได้มีการรวมของสามกลุ่มประสบการณ์ คือ กลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา) เพื่อให้เกิดความหลากหลายทางสติปัญญา เนื่องจากเหตุผลที่ว่านักเรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกันเพื่อให้นักเรียนแสดงความสามารถของตนเองให้มากที่สุด ส่งเสริมให้รู้จักตนเอง เชื่อมมั่นในตนเองมากกว่าการแข่งขันเป็นการพัฒนาอัตรานวัตกรรมของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วย ในการดำเนินการสร้างแผนการสอนนั้นประกอบด้วย

จุดประสงค์การเรียนรู้ สามารถวัดออกมาเป็นพฤติกรรมได้ เช่น เขียน อ่าน สร้างผลงาน แก้ปัญหาในการทำงาน พร้อมทั้งนักเรียนสามารถที่จะกำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน เลือกชิ้นงาน และทำการประเมินชิ้นงานด้วยตนเองได้

กิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องเปลี่ยนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชา โดยครูเป็นผู้บอกไปสู่การสอนที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ อัตรานักเรียนเป็นศูนย์กลาง ให้นักเรียนเป็นผู้บอกกล่าว เป็นผู้สร้างความรู้ โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะด้วยการตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นและแก้ปัญหาในเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาทำงานใหม่ๆ มีความรู้ในการคิดแปลงหรือสร้างสรรค์ เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในสิ่งที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน เช่น คำถามว่าเพราะอะไร จะเกิดอะไรขึ้นถ้าไม่ใช่ลิเทียมเขียนขอบของรูปก่อนเป็นต้น คำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่ท้าทายและให้นักเรียนพยายามหาคำตอบจากบทเรียน สอดคล้องกับ

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ (2541, หน้า 9) ที่ว่า การเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ได้พัฒนาความสามารถในการคิดระดับสูง มีการกระตุ้นและการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ในกิจกรรมการเรียนสอนต้องมีการเตรียมตัวนักเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญมากในการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เพื่อให้นักเรียนรู้จักประสพความสำเร็จการเรียนรู้รูปแบบหรือวิธีการสอน กิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติ วิธีการวัดและประเมินผล ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการ จัดเก็บ การคัดเลือกชิ้นงานการสะท้อนความคิดเห็นหรือความรู้สึกละเอียดต่อผลงาน เช่น นักเรียนสะท้อนภาพวาดของตนเอง ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา) ชอบผลงานชิ้นนี้เพราะทำด้วยตนเอง ภาพนี้ทำใหม่จนได้คะแนนเต็ม เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการทำแฟ้มสะสมงานชนิดก้าวหน้าและชนิดที่ดีที่สุดสอดคล้องกับ ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานนท์ (2541, หน้า 60) ที่ว่าเมื่อนักเรียนรู้ว่าครูคาดหวังให้นักเรียนทำอะไรก่อนที่นักเรียนจะเริ่มสร้างแฟ้มสะสมงาน นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาผลงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

สื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลาย ได้แก่ เกม เทปวีดิทัศน์ แบบสังเกต การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยการให้นักเรียนสังเกตการเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะของเพื่อน ส่งเสริมให้คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ (2541, หน้า 9) ที่ว่า การเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ได้พัฒนาความสามารถในการคิดระดับสูง มีการกระตุ้นและการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผล นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน เลือกตัดสินใจว่าจะใช้งานชิ้นที่ดีที่สุดในการประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถเปรียบเทียบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเองได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยฤทธิ์ สีลาเดช (2540) ที่พบว่า กระบวนการแฟ้มสะสมงานช่วยทำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนภาษาอังกฤษ ทั้ง 4 ทักษะ และเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการทำแฟ้มสะสมงาน คือแฟ้มสะสมงานชนิดก้าวหน้าและแฟ้มสะสมงานชนิดที่ดีที่สุด เพื่อศึกษาอัคมโนทัศน์ และความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน นักเรียนรู้ว่าต้องเก็บรวบรวมชิ้นงานที่มีลักษณะเช่นไรเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมงาน เมื่อถึงขั้นการเลือกชิ้นงานนักเรียนเลือกชิ้นงานชิ้นแรกส่ง ครูเป็นผู้ตรวจชิ้นงานของนักเรียนในกลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา) นักเรียนจะเป็นผู้ตรวจชิ้นงานด้วยตนเอง หากนักเรียนยังไม่พอใจในชิ้นงานของตนเอง สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานจนเป็นที่พอใจภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์

เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ตรวจสอบความสามารถของตนเอง ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานครูจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือและให้กำลังใจนักเรียนในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้ สอดคล้องกับ Scriven ที่ว่าหากนักเรียนทำงานไม่ได้ครูจะได้ช่วยนักเรียนได้ทันทั่วถึง ทำให้นักเรียนซาบซึ้งในความเอาใจใส่ของครู ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น และพยายามเรียนรู้สิ่งที่ทำไม่ได้จน รอบรู้ (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, หน้า 416) เมื่อหมดระยะเวลา 4 สัปดาห์แล้ว นักเรียนต้องเลือกชิ้นงานชิ้นที่ดีที่สุดส่งพร้อมทั้งสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน เป็นการรับรู้และประเมินเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง ว่าทำงานอย่างไรจึงประสบความสำเร็จ เป็นการประเมินในสภาพความเป็นจริงเพราะนักเรียนต้องประเมินจากชิ้นงานของตนเอง ส่งเสริมให้รู้สึกตนเองมากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาทัศนคติของนักเรียนแต่ละคน เมื่อนักเรียนสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงานของตนเองเสร็จ ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนร่วมแสดงแฟ้มสะสมงานซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำแฟ้มสะสมงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สามารถจูงใจให้นักเรียนเพิ่มความพยายามและตั้งใจทำงานให้เต็มความสามารถยิ่งขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้ชื่นชม ผลงานของตนเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นการกระทำของกันและกันมากขึ้น แฟ้มสะสมงานเป็นเสมือนบันทึกแห่งความภาคภูมิใจในผลการกระทำของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับขั้นพัฒนาการของ Erikson (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, หน้า 40) ของเด็กในวัย 6-12 ซึ่งตรงกับนักเรียนที่เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่ผู้วิจัยได้เลือกเป็นกลุ่มทดลอง ว่าเด็กวัยนี้มักจะภูมิใจว่าทำอะไรได้ จะขยันและจะใช้ความพยายามอย่างมาก ผู้ใหญ่ต้องพยายามช่วยให้เด็กได้รับสัมฤทธิ์ผล ให้เขารู้ว่าเขามีความสามารถ เพื่อจะให้มีความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง

### การเปรียบเทียบอัตรานักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า อัตรานักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานสูงกว่าก่อนที่ได้รับการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 แสดงว่าการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานทำให้นักเรียนมีอัตรานักเรียนเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาอัตรานักเรียนของ Stuart และ Sundeen (อ้างใน สุตันหา อัมเขม, 2533, หน้า 14) มีได้หลายประการด้วยกัน คือ ค่านิยมและความรู้สึกทางบวกที่มีต่อประสบการณ์ในชีวิตของบุคคล จะทำให้บุคคลสามารถพัฒนาอัตรานักเรียนในทางที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Coopersmith (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, หน้า 424-425) กล่าวถึงตัวแปรที่มีความสำคัญต่อพัฒนาการของอัตรานักเรียนของแต่ละคนก็คือ การมีโอกาสได้ทำงานที่สำคัญ และความสำเร็จแสดงว่าตนมีความสามารถ เมื่อพิจารณาถึงกิจกรรมการเรียนการสอนได้ย้คนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะด้วยการตั้งคำถามกระตุ้นและแก้ปัญหาในเนื้อหาที่เรียน เพื่อให้ผู้เรียนแก้ปัญหาเกี่ยวกับงานใหม่ ๆ เกิดแนวคิดใหม่ในสิ่งที่ยังไม่เคยเรียนมาก่อน เช่น คำถามว่าเพราะอะไร จะเกิดอะไรขึ้นคำถามเหล่านี้เป็นคำถามที่ท้าทายและให้นักเรียนพยายามหาคำตอบจากบทเรียน นักเรียนเรียนจากการปฏิบัติจริง ประกอบกับสื่อที่มีความหลากหลาย ได้แก่ เกม เทปวีดิทัศน์ สื่อที่เป็นของจริงที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับ ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และคณะ (2541, หน้า 9) ที่ว่า การเรียนรู้ตามสภาพที่แท้จริง ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ได้พัฒนาความสามารถในการคิดระดับสูง มีการกระตุ้นและการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

การวัดและประเมินผลที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน เลือกชิ้นงานและประเมินชิ้นงานด้วยตนเอง ทำให้งานของแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน นักเรียนจึงมีโอกาสประสบความสำเร็จตามความสามารถของแต่ละคน เป็นการค้นหาจุดเด่นของนักเรียนมากกว่าจุดด้อย เป็นการเสริมแรงและให้กำลังใจ เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ และบุคลิกภาพของนักเรียน ในขั้นตอนการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับทำให้นักเรียนพิจารณาย้อนกลับไ้ว่า เรียนอย่างไรทำไมประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลว ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญและมีคุณค่ายิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการเรียนของตนเอง คิดตามและประเมินผลการคิด ความรู้สึกของตนเองจากผลงาน เพื่อวางแผนพัฒนางาน ปรับเปลี่ยนความคิดหรือยุทธวิธีการทำงานให้ดียิ่งขึ้นซึ่งจัดเป็นการพัฒนาความคิดระดับสูง ส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อการประเมิน ยอมรับผลการประเมินสภาพการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของตน และช่วยให้มีมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเองด้านการเรียน

ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาขั้นการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงอัตมโนทัศน์ของ Erikson (อ้างใน สุรางค์ โคว์ตระกูล, 2541, หน้า 40) เป็นพัฒนาการของเด็กในวัย 6-12 ที่ว่าเด็กวัยนี้มักจะภูมิใจว่าทำอะไรได้ จะขยันและจะใช้ความพยายามอย่างมาก ผู้ใหญ่ต้องพยายามช่วยให้เด็กได้รับสัมฤทธิ์ผล ให้เขารู้ว่าเขามีความสามารถ เพื่อจะให้ความรู้สึกที่ดีต่อตัวเอง ประกอบกับขั้นร่วมแสดงเพิ่มสะสมงานซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการทำเพิ่มสะสมงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สามารถจูงใจให้นักเรียนเพิ่มความพยายามและตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้น เพราะนักเรียนทราบว่าผลงานของตนเองจะถูกนำไปเสนอ ทำให้นักเรียนจัดวางรูปแบบของเพิ่มสะสมงานให้ดูเด่น สวยงาม น่าสนใจ แปลกตา การจัดแสดงผลงานนักเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงานของตนเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นการกระทำของกันและกันมากขึ้น เพิ่มสะสมงานเป็นเสมือนบันทึกแห่งความภาคภูมิใจ การประเมินตนเองจึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่ดี ที่จะทำให้นักเรียนปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง สอดคล้องกับอาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ (2541, หน้า 55) ที่ว่านักเรียนจะเรียนรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจในคุณภาพ และความมีประโยชน์ของงานของตน และการตัดสินใจนี้จะนำไปสู่บุคลิกภาพของความสำเร็จที่เข้มแข็งของนักเรียน

**การเปรียบเทียบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงาน**

จากผลการทดลองปรากฏว่า ความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงาน โดยส่วนใหญ่ นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน แสดงว่าการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงาน ทำให้นักเรียนโดยส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าในการเรียน เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้เลือกชิ้นงานเอง และชิ้นงานที่เลือกนั้นจะต้องตอบสนองต่อชนิดของเพิ่มสะสมงาน เพื่อให้สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษาอัตมโนทัศน์และความก้าวหน้าในการเรียน ดังนั้นเพิ่มสะสมงานในการทำวิจัยในครั้งนี้จึงได้กำหนดจุดประสงค์ของการทำเพิ่มคือ เพิ่มสะสมงานชนิดก้าวหน้า และเพิ่มสะสมงานชนิดที่ดีที่สุดในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนต้องมีการเตรียมตัวนักเรียนให้นักเรียนรู้จุดประสงค์ การเรียนรู้ รูปแบบหรือวิธีการสอน กิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติ วิธีการวัดและประเมินผล ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บ การคัดเลือกชิ้นงานเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การสะท้อนความคิดเห็นหรือ ความรู้สึกต่อผลงาน ลักษณะของผลงานที่ต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของประเภทของเพิ่มสะสมงาน สอดคล้องกับกรมวิชาการ (2539 ก, หน้า 5) ที่กล่าวว่านักเรียนที่เป็นผู้เกี่ยวข้องกับการเพิ่มสะสมงานมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก และเกณฑ์การ

ตัดสินใจต้องเป็นผู้กำหนดเกณฑ์การประเมินด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้รู้ว่าตนเองสามารถพัฒนาการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทำให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสาประสบความสำเร็จ

การวัดและประเมินผล อันดับแรกครูต้องกำหนดจุดประสงค์และประเภทของแฟ้มสะสมงาน เป็นแฟ้มสะสมงานชนิดก้าวหน้าและแฟ้มสะสมงานชนิดที่คิดที่สุดเพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าต้องเก็บรวบรวมชิ้นงานที่มีลักษณะเช่นไรเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการทำแฟ้มสะสมงาน เมื่อถึงขั้นการเลือกชิ้นงาน นักเรียนเลือกชิ้นงานชิ้นแรกส่ง ครูเป็นผู้ตรวจชิ้นงานของนักเรียนในกลุ่มทักษะวิชาคณิตศาสตร์ และ วิชาภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ส่วนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย(ศิลปศึกษา) นักเรียนจะเป็นผู้ตรวจชิ้นงานด้วยตนเอง หากนักเรียนยังไม่พอใจในชิ้นงานของตนเอง สามารถสร้างสรรค์ชิ้นงานจนเป็นที่พอใจภายในระยะเวลา 4 สัปดาห์ เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ตรวจสอบความสามารถของตนเอง ในการสร้างสรรค์ชิ้นงานครูจะมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือและให้กำลังใจนักเรียนในกรณีที่นักเรียนไม่สามารถแก้ปัญหาในการทำงานได้ ขณะที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลมีหลายครั้งที่นักเรียนขอให้นักวิจัยให้ช่วยสอนเนื้อหาที่ยังไม่เข้าใจ ซึ่ง Scriven กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินเพื่อการปรับปรุงแก้ไขว่า หากนักเรียนทำงานไม่ได้ครูได้ช่วยนักเรียนได้ทันทั่วๆไป ทำให้นักเรียนซาบซึ้งในความเอาใจใส่ของครู ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น และพยายามเรียนรู้ถึงที่ทำไมไม่ได้จน รอบรู้ (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, หน้า 416) เมื่อหมดระยะเวลา 4 สัปดาห์ นักเรียนต้องเลือกชิ้นงานชิ้นที่ดีที่สุดส่งพร้อมทั้งสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับชิ้นงาน เป็นการรับรู้และประเมินเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง เมื่อแฟ้มสะสมงานของนักเรียนเสร็จสมบูรณ์ได้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนร่วมแสดงแฟ้มสะสมงานซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สามารถจูงใจให้นักเรียนเพิ่มความพยายามและตั้งใจทำงานให้เต็มความสามารถยิ่งขึ้น ให้นักเรียนเพิ่มความพยายามและตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ดียิ่งขึ้น เพราะนักเรียนทราบว่าผลงานของตนเองจะถูกนำไปเสนอ ทำให้นักเรียนจัดวางรูปแบบของแฟ้มสะสมงานให้ดูเด่น สวยงาม น่าสนใจ แปลกตา ส่งเสริมให้นักเรียนได้ชื่นชมผลงานของตนเองและของผู้อื่น พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานเป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับความคิดเห็นการกระทำของกันและกันมากขึ้น

### ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย ซึ่งอยู่ในระดับสูงสุดของความคิดเห็น เมื่อแยกพิจารณาในแต่ละหัวข้อย่อยคือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย เนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน ชีตนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะด้วยการตั้งคำถามกระตุ้นการคิด และแก้ปัญหาในเนื้อหาที่เรียน นักเรียนเป็นผู้บอกกล่าว เป็นผู้สร้างความรู้ ช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียน ได้พัฒนาความสามารถและศักยภาพของตนเอง เมื่อพิจารณาประกอบกับความคิดเห็นบางความคิดเห็นของนักเรียน

ที่อยู่ในระดับเห็นด้วยซึ่งเป็นระดับสูงสุดเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนที่มีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นสิ่งที่สนุกสนาน เป็นเพราะนักเรียนได้ตกแต่งแฟ้มสะสมงานให้ดูสวยงาม น่าสนใจ แปลกตา จะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นต่อการทำงาน พัฒนาผลงานที่ได้รับมอบหมายได้ดียิ่งขึ้น ส่วนความคิดเห็นในข้ออื่น ๆ คือนักเรียนพัฒนาผลงานของตนเองมากกว่า การแข่งขันกับเพื่อน ได้เป็นของตัวเอง ทำให้นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง และมีโอกาสในการปรับปรุงผลงานของตนเองให้ดีขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540) ที่พบว่า กระบวนการแฟ้มสะสมงานช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนมาก

เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยมีโอกาสดำเนินการและเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานของนักเรียน เป็นบรรยากาศแบบสบาย ๆ การสนทนาตัวต่อตัว ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาผลงานของตนเองให้ดีขึ้น สอดคล้องกับ Scriven ที่ว่าหากนักเรียนทำงานไม่ได้ครูจะได้ช่วยนักเรียนได้ทันเวลาที่ ทำให้นักเรียนซาบซึ้งในความเอาใจใส่ของครู ทำให้นักเรียนเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น และพยายามเรียนรู้สิ่งที่ทำไม่ได้จน รอบรู้ (อ้างใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541, หน้า 416)

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนที่มีการประเมิน โดยใช้แฟ้มสะสมงาน อยู่ในระดับเห็นด้วย เนื่องมาจากการวัดและประเมินผลในแผนการสอนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน นักเรียนต้องเลือกงานชิ้นที่ดีที่สุดส่ง พร้อมทั้งให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นต่อผลงานที่เลือกส่ง ส่งเสริมนักเรียนให้เกิดความรู้สึที่ดีต่อการประเมิน ยอมรับผลการประเมิน สภาพการเรียนรู้

และผลการเรียนรู้ที่แท้จริงของคน และช่วยให้มีมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเองด้านการเรียน ก่อให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นที่อยู่ในระดับสูงสุดที่เกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงาน คือนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนที่มีการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้น และทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนรู้สึกว่ ทุกคนก็เป็นคนที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2539 ก) ที่ว่าการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานเน้นความพยายามส่วนบุคคลมากกว่าการแข่งขันกับคนอื่น และยังช่วยลดความเครียดมากกว่าการทดสอบแบบเก่า ส่งเสริมให้รู้จักตนเอง เชื้อมนั้นและภูมิใจในตนเอง

### ข้อเสนอแนะ

#### ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนสามารถที่จะทำเพิ่มสะสมงานและมีโอกาสประสบความสำเร็จตามความสามารถของตนเองได้
2. ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และการคัดเลือกชิ้นงาน เพื่อให้นักเรียนเพิ่มความพยายามในการปฏิบัติงานและคัดเลือกรายงานที่มีความหมายมากขึ้น การกำหนดเกณฑ์การประเมินให้กำหนดหลังจากที่ทราบว่าคุณลักษณะของชิ้นงานเป็นอย่างไร
3. ครูควรมีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อนักเรียนเกิดความสงสัยหรือมีปัญหาในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ปรับปรุงผลงานของตนเอง
4. ควรเพิ่มระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีความถูกต้องมากขึ้น
5. ผู้วิจัยควรทำการวิจัยที่ตนเองเป็นเจ้าของวิชา ทำการสอนตลอดระยะเวลาเก็บข้อมูลจนเสร็จสิ้น กระบวนการทำเพิ่มสะสมงานเพื่อลดการคลาดเคลื่อนของผลการวิจัย จากการสอนของครูมากกว่า 1 คน

#### ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. ควรมีการศึกษาการสอนที่มีการบูรณาการกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีการใช้วิธีการประเมินโดยใช้เพิ่มสะสมงาน
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนในรูปแบบการสอนอื่น ๆ